

РЕЦЕНЗІЯ

доктора архітектури, професора, завідувача кафедри дизайну та основ архітектури

Лінди Світлани Миколаївни

на дисертаційну роботу

Парнети Мар'яни Богданівни

на тему «**Принципи та засоби формування і розвитку медійності**

архітектури громадських просторів»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю

191 «Архітектура та містобудування»

галузі знань 19 «Архітектура та будівництво»

1. Актуальність теми дисертаційної роботи Парнети М.Б. визначена трьома критеріями, а саме:

- змінами в сучасному способі життя, що зобов'язують людину постійно перебувати в інформаційному середовищі і не завжди мають позитивний вплив. Це породжує необхідність в обмеженні цього впливу;

- втратою місцевої ідентичності та унікальності під впливом глобалізації, що призводить до уніфікації архітектури та втрати її різноманіття. Таким чином, виникає необхідність створення відповідного інструментарію для розуміння культурної цінності об'єктів та просторів;

- відсутністю теоретичних основ щодо формування та розвитку інформаційної сутності сучасних архітектурних об'єктів та просторів.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами та темами

Тема дисертації Парнети М.Б. відповідає змісту таких стратегічних документів, як "Стратегія сталого розвитку України до 2030 року", "Стратегія розвитку Львівської області на період 2021-2027 років", "Комплексна стратегія розвитку Львова 2012-2025 років", "Реформа галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України".

Дисертація виконана на кафедрі архітектурного проектування Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка». Дослідження пов'язане із науковим напрямом кафедри архітектурного проектування «Теоретично-практичні основи формування житлових і громадських будівель та споруд». Дисертаційна робота виконана в межах

науково-дослідної роботи «Розробка методологічних основ просторового підходу до обґрунтування архітектурних рішень» (№0117U007605).

3. Ступінь обґрунтованості сформульованих наукових положень, висновків та рекомендацій.

Наукові дослідження дисертації базуються на загальнонаукових методах, а також таких спеціальних методах, як дискурс-аналіз, багатофакторний аналіз, феноменологічний та психоаналітичний методи. Достовірність наукових положень підтверджується їх узгодженням із висновками інших науковців та посиланням на результати емпіричних досліджень, проведених у межах дисертаційної роботи. Основні тези дисертації отримали підтримку на п'яти міжнародних наукових конференціях. Висновки та рекомендації чітко сформульовані, достатньо аргументовані та відповідають поставленим завданням.

Враховуючи вищесказане, обґрунтованість викладених у роботі положень не викликає сумнівів.

4. Наукова новизна отриманих результатів.

Оцінюючи здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати на результати, що відзначаються науковою новизною:

- вперше здійснено теоретичне осмислення феномена медійності архітектури громадських просторів та систематизовано чинники впливу на її формування;
- вперше встановлено закономірності та особливості взаємозв'язків характеристик інформативної сутності архітектури із архітектурно-просторовими властивостями міського середовища;
- вперше обґрунтовано принципи формування і розвитку медійності архітектури та просторів як мови міста та розроблено медійну модель формування архітектури;
- вдосконалено теоретичні основи щодо підвищення інформативної сутності сучасної архітектури та просторів міст;
- вдосконалено методики аналізу, оцінки та обґрунтування проектних рішень щодо формування та розвитку медійності архітектурного середовища;
- подальший розвиток отримав системний підхід в архітектурному проектуванні його доповненням такою властивістю архітектури як медійність;

- подальший розвиток отримав практичний інструментарій щодо застосування медійної моделі та методик обґрунтування архітектурних рішень.

5. Наукове і практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що вони можуть бути використані для подальших досліджень науково-дослідними установами та окремими дослідниками, що займаються дотичними напрямками. Отримані результати можуть бути використані у навчальному процесі у вищих навчальних закладах при підготовці фахівців за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування». Розроблена медійна модель та методики підвищення інформаційної сутності архітектури громадських просторів може застосовуватись у проектній практиці. Наукове і практичне значення отриманих результатів підтверджують довідки авторських впроваджень, наведених у додатках.

6. Висвітлення результатів дисертаційного дослідження здійснено авторкою у 16 наукових публікаціях. Серед них: 9 - у фахових виданнях України; 1 - у науковому виданні, що включене до наукометричної бази даних Scopus; 1 - у науковому періодичному виданні іншої держави; 5 - тези доповідей наукових конференцій. Виклад тез дисертації на 5 міжнародних наукових конференціях свідчить про достатній рівень її апробації.

7. Оцінка змісту дисертації та її завершеності.

Дисертація складається із анотації, списку опублікованих праць за темою дисертації, вступу, трьох розділів із висновками, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

В *вступі* Парнета М.Б. переконливо обґрунтовує актуальність теми дослідження, формулює мету та завдання дослідження, визначає об'єкт та предмет, встановлює межі дослідження, розкриває теоретико-методологічну основу дослідження, наводить наукову новизну та практичне значення отриманих результатів. У вступі також надано інформацію про взаємозв'язок дисертації з іншими науковими темами, апробацію отриманих результатів та висвітлення у наукових публікаціях.

Перший розділ "Стан дослідження і передумови формування медійності архітектури та міських просторів" складається з аналізу термінологічного апарату та огляду поточного стану досліджень. Авторка досліджує теоретичні підходи до створення медійності та встановлює теоретико-структурну модель

інформативної сутності архітектури громадських просторів, що обумовлена поділом медійності на фізичну та ментальну. Парнета М.Б. також розглядає історичні аспекти розвитку медійності в архітектурному середовищі на різних ієрархічних рівнях. Завдяки аналізу вітчизняного та світового досвіду проектування визначено тенденції у становленні медійності сучасного архітектурного середовища. В кінці розділу визначено обґрунтовано методичний інструментарій та визначено порядок проведення дослідження для вивчення інформаційного змісту архітектури громадських просторів. Особлива увага приділяється методам, таким як феноменологічний, психоаналітичний, багатофакторний аналіз та дискурс-аналіз

У *другому розділі* "Аналіз чинників та їх вплив на формування і розвиток медійності архітектури та громадських просторів", авторка пропонує класифікацію чинників, які впливають на архітектурну медійність. Детально розглянуто три основні групи чинників (ландшафтно-просторові, архітектурно-естетичні, соціально-культурні) на прикладі міста Львова. Для дослідження впливу медійності архітектури сучасного Львова на його мешканців та відвідувачів, авторка провела соціологічне опитування і представила його результати. У заключному розділі роботи висвітлено закономірності та особливості у формуванні медійності архітектурних об'єктів та громадських просторів міста.

У *третьому розділі* "Рекомендації щодо формування та розвитку медійності архітектури та громадських просторів", авторка аргументує необхідність вивчення медійності архітектури та просторів, розглядаючи їх як "мову". Після аналізу та оцінки інформативної сутності міста Львова ідентифіковано засоби та сформульовано принципи формування і розвитку медійності архітектури громадських просторів. Використовуючи різнодисциплінарні підходи до вивчення інформативної сутності архітектурного середовища, Парнета М.Б. пропонує медійну модель формування архітектури громадських просторів та методики аналізу, оцінки та обґрунтування проектних рішень для підвищення інформаційної сутності архітектури. Авторка висуває практичні рекомендації, спрямовані на вирішення проблем інформаційно-комунікаційного характеру в сучасних архітектурних просторах. Ці рекомендації охоплюють уникнення перенасичення інформацією просторів міста, особливості проектування в історично сформованому середовищі та виявлення толерантності в архітектурі. Отримані результати

дослідження використані для обґрунтування пропозицій щодо організації простору та розвитку архітектури міста Львова.

Висновки до кожного розділу логічно викладені та підсумовують основний зміст проведеного дослідження. *Загальні висновки* до дисертації відповідають поставленим завданням та відображають основні результати дисертаційного дослідження.

На основі ознайомлення з текстом дисертації Парнети М.Б. «Принципи та засоби формування і розвитку медійності архітектури громадських просторів» варто відзначити повноту викладу авторського розуміння теми дослідження та її завершеність.

8. Оцінка мови, стилю та оформлення дисертаційної роботи.

Дисертацію написано українською мовою із використання іншомовних термінів, що пов'язані з інформативною сутністю архітектурного середовища. Текстова частина викладена логічно, з доречним використанням наукової термінології. Оформлення списку джерел на посилання на них відповідають вимогам. Робота характеризується єдністю змісту та викладу інформації. Окремо варто відзначити високу якість та інформативність поданого у роботі графічного матеріалу.

9. Дискусійні положення та зауваження до роботи.

1. Перше положення стосується терміну «медійність». На думку рецензента це є фактичним синонімом слова «інформативність», яке було дуже популярне у дослідженнях 1970-1980-х років. Автор намагається розвести поняття. Наприклад, медійність має інформаційну та комунікативну складову. Але «інформативність» - це передача інформації, це вже комунікація. Рекомендовано додати хоча б невеликий термінологічний словник, де чітко ці поняття розвести, якщо автор вважає, що це все ж таки сутнісно різні речі.

2. Є дрібні зауваження по тексті. Наприклад, К.-Н. Леду (ст. 26) не був першим, хто займався семантичною складовою архітектури, варто згадати Ж.-Ф. Блонделя і його антропоморфні архітектурні обломи. Концепція, яку розвивав Леду, ми називаємо «архітектура, що говорить» (*architecture parlante*) і він був не єдиним (ще був Булле і Лекьо). Це і ніби і медійність (у розумінні автора), але все ж термінологічно виглядає не дуже переконливо.

3. Потрібно трохи поправити підписи до рисунків. Наприклад «Медійність Стародавнього Єгипту» або «Медійність бароко». Можливо «Приклади

медійності в архітектурі бароко». На рисунках представлені лише об'єкти і ці підписи виглядають незрозуміло.

4. Загальні висновки сформульовані дуже гарно (зрештою, як і вся текстова частина роботи), проте вони є дуже розлогі. Їх складно сприймати. Висновок 4 займає цілу сторінку і кілька абзаців.

9. Загальні висновки щодо дисертаційної роботи та її відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт.

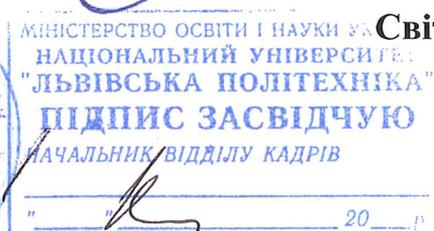
Згідно з обґрунтованою науковою новизною, теоретичною та практичною цінністю одержаних результатів, рецензована дисертаційна робота Парнети М.Б. на тему «Принципи та засоби формування і розвитку медійності архітектури громадських просторів міст» є завершеною науковою працею. На підставі детального аналізу представленої роботи можна зробити висновок, що дисертація відповідає усім вимогам, які сформульовані у "Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії" (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. "Про затвердження Вимог до оформлення дисертації" (зі змінами від 12.07.2019 р.).

Здобувач Парнета Мар'яна Богданівна заслуговує на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» галузі знань 19 «Архітектура та будівництво».

Рецензент:

Доктора архітектури, професор,
завідувач кафедри дизайну та
основ архітектури

НУ «Львівська політехніка»

Світлана ЛІНДА